

KOLIKO OTVORENO VLADA VLADA?

Polugodišnji Izvještaj GONG-a o

transparentnosti rada Vlade Republike Hrvatske u 2012. godini

Sadržaj:

Sažetak.....	3
Uvod.....	4
Dodjela sredstava proračunskih zaliha državnog proračuna.....	6
Provedba Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata od strane Vlade RH.....	8
Otvorenost Vlade prema medijima.....	8
Zaključak.....	11
Preporuke.....	11

Sažetak

Osnovni preduvjet za povjerenje građana u političke procese, trošenje javnih sredstava i rad tijela javne vlasti jest transparentnost njihova rada. Kao vrh izvršne vlasti, odgovorne vlade unapređuju svoju transparentnost i otvorenost prema građanima i medijima kako bi povećale povjerenje građana u političke procese, te konkretnim primjerom dobre prakse utjecale na druga tijela javne vlasti i u konačnici smanjile prostor za korupciju, što i dalje treba biti jedan od glavnih ciljeva svake Vlade.

GONG nastavlja pratiti transparentnost rada nove Vlade koja je svoju prvu sjednicu održala 29. prosinca 2011. godine. Podsjetimo kako su izvještaji GONG-a o transparentnosti rada prošlih vlada Republike Hrvatske u 2008., 2009. i 2010. godini pokazali da načelo transparentnosti nije adekvatno zaživjelo u radu Vlade te da u navedenim periodima nisu ostvareni značajniji pozitivni pomaci.

Nova Vlada na čelu sa Zoranom Milanovićem najavila je uvođenje visokih standarda u transparentnosti rada što su bila i očekivanja građana i stručne javnosti. U određenim područjima došlo je do pozitivnih pomaka. Tako je Vlada po prvi put u ožujku 2012. na svojim internetskim stranicama počela objavljivati dnevne redove zatvorenih dijelova sjednica koji se sada objavljuju zajedno s dnevnim redovima otvorenih dijelova sjednica.

Vlada je također započela s redovitim mjesečnim objavljivanjem **Izvešća o korištenju sredstava proračunske zalihe državnog proračuna koja su odsada lako dostupna na internetskim stranicama Vlade**, sukladno zahtjevima organizacija civilnog društva prošlih godina. Osim toga, zaustavljena je i praksa dodjele sredstava proračunskih zaliha na zatvorenim sjednicama pojedinim interesnim skupinama, a prestalo se i s praksom dodjele sredstava općinama, gradovima i županijama iz sredstava proračunskih zaliha, što predstavlja pozitivan primjer odgovornijeg raspolaganja javnim sredstvima.

Kada je riječ o provedbi Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata od strane Vlade RH, Izvještaj GONG-a pokazuje kako je gotovo **20% više nacрта propisa bilo u proceduri savjetovanja ili je savjetovanje okončano što predstavlja pomak nabolje u odnosu na prijašnje godine.**

Razina provedbe Kodeksa savjetovanja pokazuje značajan relativan pomak u odnosu na prethodnu Vladu, no ujedno i izrazito nisku razinu u apsolutnim brojkama (svega 1/3 nacрта u proceduri savjetovanja). Početak provedbe procjene učinka propisa u 2013. godini, kao i eventualne najavljene izmjene poslovnika o radu Sabora i Vlade, mogu značajno unaprijediti ovaj rezultat ukoliko osiguraju smislenu i funkcionalno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću.

Osim toga, navedeni pomaci u otvorenosti rada Vlade ozbiljno mogu biti ugroženi neadekvatnom otvorenosti Vlade prema medijima kao glasu javnosti što posebno ističemo. Iako većina novinara intervjuiranih za potrebe izrade ovog Izvještaja navodi kako postoji pomak u otvorenosti rada Vlade, navode kako i dalje postoji značajan prostor za napredak u otvorenosti prema medijima i mogućnosti medija da u primjerenim uvjetima postavljaju izravna pitanja i potpitanja predsjedniku Vlade i ostalim članovima Vlade.

Uvod

U okviru svog djelovanja, GONG prati transparentnost rada tijela javne vlasti, posebice Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske. Od 2008. godine GONG sustavno prati rad Vlade RH, te putem svojih izvještaja o transparentnosti rada Vlade RH obavještava javnost o načinu rada i transparentnosti donošenja odluka, kroz praćenje objavljivanja dnevnih redova i materijala s otvorenih i zatvorenih sjednica Vlade te dostupnost i objavljivanje ostalih odluka, uključujući i izvješća o korištenju sredstava proračunske zalihe državnog proračuna te način njihove dodjele¹.

Za potrebe izrade ovog izvještaja, **praćene su otvorene, zatvorene i telefonske sjednice Vlade u prvom polugodištu 2012. godine.** Osim toga, redovito su pregledavane **internetske stranice Vlade (priopćenja za javnost, novosti, zakoni)**, a u nekoliko navrata od Vlade su **zatražene odluke sa sjednica, kao i pojašnjenja** oko objave dokumenata na internetskim stranicama.

Posebno je praćena provedba **Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata od strane Vlade RH**, a u prilogu izvještaja nalazi se Vladino Izvješće o korištenju sredstava proračunske zalihe državnog proračuna u prvoj polovini 2012. godine².

Važan dio transparentnosti rada Vlade je **otvorenost i dostupnost Vlade medijima** koji na određeni način predstavljaju glas javnosti koji informira građane, ali i propituje Vladin rad. Stoga su za potrebe ovog izvještaja provedeni polustrukturirani intervjui sa šest novinara koji prate rad Vlade. Novinari su odabrani iz različitih vrsta medija (javna i privatna televizija, tisak i portali) zbog različite dinamike rada i potreba samih medija. Osim novinara, polustrukturirani intervjui provedeni su i s Ivanom Grljak, glasnogovornicom Vlade.

Tablica 1. Usporedba broja i tipa sjednica Vlade u prvim polugodištima 2011. i 2012. godine

Sjednice/godina	2011.	2012.
Otvorene (sa zatvorenim dijelom)	26	28
Telefonske	7	7
Nepoznato	/	/
Ukupno:	33	35

Nova Vlada je u prvom polugodištu **2012. godini održala 28 otvorenih sjednica od kojih je svaka imala i zatvoreni dio** što je gotovo identično broju zatvorenih sjednica bivše Vlade za prvo polugodište 2011. kada je održano 26 sjednica.

Za razliku od bivših Vlada, nova je Vlada po prvi put u ožujku 2012. počevši od 16. sjednice počela objavljivati dnevne redove zatvorenih sjednica koji se sada objavljuju zajedno s dnevnim redovima

¹ Izvještaji su dostupni na internetskim stranicama GONG-a
<http://www.gong.hr/news.aspx?newsID=268&pageID=49>;
<http://www.gong.hr/news.aspx?newsID=3626&pageID=1>

² Izvor <http://www.vlada.hr>

otvorenih sjednica. S obzirom da su **dnevni redovi zatvorenih sjednica prošlih Vlada bili nedostupni javnosti, praksa objavljivanja dnevnih redova predstavlja značajan pomak u transparentnosti rada Vlade**. Kako bivše Vlade nisu objavljivale dnevne redove zatvorenih sjednica, priopćenja sa zatvorenih sjednica nisu bila u potpunosti vjerodostojna jer su se na zatvorenim sjednicama donosile i odluke o dodjeli sredstava proračunskih zaliha o čemu nije bilo informacija u priopćenjima. Ovo unaprijeđenje u transparentnosti omogućuje uspoređivanje dnevnih redova zatvorenih dijelova sjednica, s informacijama koje se objavljuju u priopćenjima, što ih čini vjerodostojnijima.

Ipak, u javnosti je i dalje prisutno nepovjerenje u praksu donošenja odluka Vlade na zatvorenim sjednicama, budući da su sudski procesi protiv bivših članova Vlade koji su u tijeku otkrili kako su se na njima donosile odluke u kojima su sukob interesa, korupcija i zloupotreba položaja i ovlasti bile evidentne. S obzirom na problem korupcije u hrvatskom političkom i društvenom sustavu, **potrebno je uvesti jasne kriterije za održavanje zatvorenih dijelova sjednica kako bi se u budućnosti izbjegle takve situacije**. Stoga, iako nova Vlada, sukladno objavljenim dnevnim redovima, na zatvorenim sjednicama uglavnom donosi odluke o imenovanjima i razrješenjima, **nije u potpunosti jasno zašto se većina imenovanja i razrješenja obavlja na zatvorenim sjednicama**.

Kad je riječ o otvorenim sjednicama, **tijekom prvog polugodišta 2012. godine Vlada na svojim internetskim stranicama, u dijelu „Sjednice i odluke Vlade RH“, nije objavila dnevni red i materijale s 35. sjednice, a radilo se o svečanoj sjednici povodom Dana državnosti**.

Nova Vlada nastavila je s praksom prošlih Vlada prema kojoj se potpuni dnevni redovi i dokumenti o kojima će se raspravljati na sjednici Vlade, kao i izvještaji po svakoj točki i odluci i dalje **ne objavljuju nekoliko dana unaprijed**. Javnost stoga ne zna o čemu će Vlada raspravljati na svojim sjednicama te ne može pravodobno reagirati na pojedine prijedloge dokumenata s dnevnih redova sjednice Vlade u smislu zagovaranja određenih rješenja ili upozoravanja na neka loša rješenja iz predloženih dokumenata.

Pomak postoji u objavi dokumenata točaka dnevnih redova s otvorenih sjednica koji se objavljuju neposredno prije samog početka sjednice, u isto vrijeme kad i dnevni red, dok su se dokumenti u vezi dnevnog reda, tj. odluke s tih sjednica za vrijeme prošlih Vlada uglavnom objavljivali 1-2 sata nakon završetka sjednice.

Vlada je u prvom polugodištu **2012. godine održala 7 telefonskih sjednica, baš kao i prošla Vlada u istom razdoblju 2011. godine**.³ Iako Vlada ima praksu održavanja telefonskih sjednica, **Poslovnik Vlade ne navodi takvu mogućnost**, već predviđa da predsjednik Vlade ili Uži kabinet mogu odlučiti da se sjednica Vlade održi i bez nazočnosti većine članova Vlade, s time da odsutni članovi Vlade glasaju putem telefona ili telefaksom, odnosno elektroničkom poštom. Kako dakle Poslovnik Vlade RH ne predviđa održavanje telefonskih sjednica, već samo telefonsko glasanje odsutnih članova Vlade, smatramo kako Vlada svoje sjednice treba sazivati i održavati sukladno propisanoj ili **pak izmijeniti postojeću proceduru**. Ukoliko se pak krene u izmjenu postojeće procedure, potrebno je utvrditi jasne kriterije kada se mogu održavati telefonske sjednice, primjerice, u slučajevima izvanrednih situacija, nemogućnosti sastajanja članova Vlade i sl.

³ Vidi Tablicu 1.

Dodjela sredstava proračunskih zaliha državnog proračuna

U okviru ovog istraživanja, GONG je analizirao i **polugodišnja izvješća o korištenju sredstava proračunske zalihe državnog proračuna od 2008. do 2012. godine**⁴.

Bivše Vlade objavljivale su samo određene informacije iz izvješća o korištenju sredstava proračunske zalihe državnog proračuna na internetskim stranicama Vlade Republike Hrvatske u različitim rubrikama, međutim, **nije bilo podataka o svim odlukama o raspodjeli sredstava iz proračunskih zaliha državnog proračuna** osim za one, primjerice, o dodjeli sredstava u humanitarne svrhe, nagrađivanja sportaša i sl. Većina odluka o dodjeli sredstava donosila se na zatvorenim sjednicama. Podaci o dodjeli sredstava mogli su se pronaći samo u vrlo opširnim i nepreglednim izvješćima o izvršenju Državnog proračuna. **Drugim riječima, bivše Vlade dodjeljivale su sredstva netransparentno, protivno dobroj demokratskoj praksi i bez jasnih kriterija dodjele sredstava.** Sredstva su uglavnom dodjeljivana skupinama i jedinicama lokalne samouprave koje su bile povezane stranački i interesno s vladajućima.

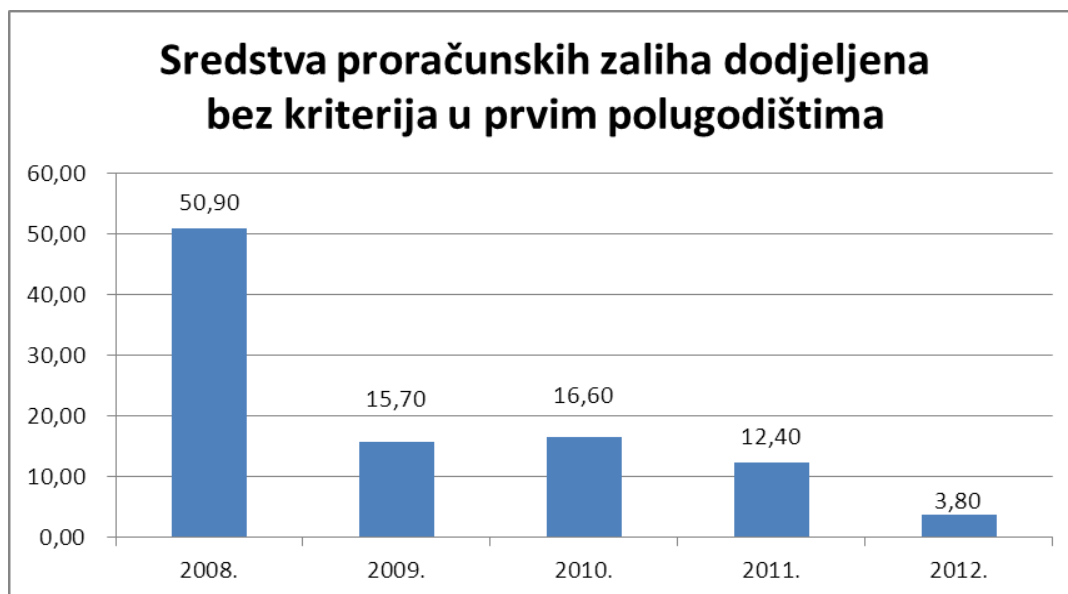
Nakon objave GONG-ovih prošlih izvještaja o transparentnosti rada Vlade, počeli su se smanjivati iznosi dodjele sredstava proračunskih zaliha u odnosu na prethodne godine (*Tablica 2.*).

Nova Vlada promijenila je praksu bivše Vlade i započela s redovitim mjesečnim objavljivanjem **izvješća, koja su odsada lako dostupna na internetskim stranicama** Vlade Republike Hrvatske što je bio i zahtjev organizacija civilnog društva prošlih godina. Odluke o dodjeli sredstava proračunskih zaliha sada se donose na otvorenim sjednicama.

Povećanje transparentnosti raspolaganja sredstvima proračunske zalihe (čija raspodjela ovisi o pojedinačnim odlukama Vlade) te njihovo drastično smanjenje izraziti je pomak s obzirom na hrvatski politički kontekst – prevladavajuću korupciju u hrvatskom društvenom i političkom sustavu kojom je bila obuhvaćena i najviša razina izvršne vlasti.

⁴ www.sabor.hr
www.vlada.hr

Tablica 2. Dodjela sredstava proračunskih zaliha po rješenjima Vlade RH bez kriterija u prvim polugodištima (u milijunima kuna) - izuzeti su troškovi referenduma 2012. koje je Vlada podmirila Državnom izbornom povjerenstvu i Ministarstvu uprave u iznosu od 29.380.169,13 kn⁵

Iznosi u tablici odnose se na dodjelu sredstava koja su se dodjeljivala bez jasnih kriterija.

Iako je nova Vlada znatno smanjila iznose diskrecijskih izdvajanja sredstava proračunskih zaliha, **Vlada bi morala utvrditi jasne kriterije za dodjelu sredstava iz proračunskih zaliha državnog proračuna izbjegavajući diskrecijske odluke o dodjeli sredstava proračunskih zaliha.** Sredstva se trebaju različitim udruženjima i organizacijama dodjeljivati transparentno iz Državnog proračuna temeljem javnih natječaja za projekte. Ovim je nova je Vlada dijelom nastavila praksu prijašnjih vlada dodijelivši u travnju i lipnju ukupno 3.786.432,00 KN Srpskom narodnom vijeću za financiranje rada institucija srpske zajednice u Hrvatskoj te Općini Donji Lapac za pokrivanje troškova električne energije Elektroprivredi Bosne i Hercegovine.

Dodjela sredstava općinama, gradovima i županijama

Uobičajena praksa bivših Vlada bila je da su se **bez jasnih kriterija** dodjeljivali različiti iznosi **pojednim županijama, gradovima i općinama uglavnom za financiranje nepredviđenih rashoda i osiguravanje neophodnih funkcija iz njihovog djelokruga.** Indikativna je bila stranačka struktura vlasti u općinama, gradovima i županijama koje su primile pomoć. Od 133 općina, gradova i županija koje su primile pomoć iz proračunskih zaliha državnog proračuna u razdoblju od 2007., u **90% su na vlasti stranke bivše vladajuće koalicije s nacionalne razine.**

Nova Vlada prestala je s praksom dodjele sredstava općinama, gradovima i županijama iz sredstava proračunskih zaliha što predstavlja pozitivan primjer odgovornijeg raspolaganja javnim sredstvima.

⁵ Troškovi referenduma nisu bili u potpunosti planirani u Državnom proračunu pa su isplaćeni iz zaliha.

Navedena praksa je uvedena i s obzirom na ukupno smanjenje javnih rashoda i politike štednje uslijed krize. Jedina odluka o dodjeli sredstava lokalnim jedinicama odnosila se na dodjelu 524.000,00 kn Općini Donji Lapac u travnju 2012. godine za podmirenje već spomenutih dospjelih obveza Javnom poduzeću Elektroprivreda Bosne i Hercegovine za utrošenu električnu energiju.

Provedba Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata od strane Vlade RH

Nova Vlada se na početku svog mandata obvezala da će uključivati zainteresiranu javnost u procese donošenja odluka te da će dosljedno poštivati i provoditi Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata što je ponovio i sam predsjednik Vlade na sastanku s predstavnicima organizacija civilnog društva koje čine Platformu 112.

Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću istaknuto je i u članku 20. stavku 2. Zakona o pravu na pristup informacijama (ZPPI), "**tijela javne vlasti u čijoj je nadležnosti izrada nacrtu zakona i podzakonskih akata dužna su objavljivati nacрте tih akata te omogućiti ovlaštenicima da se u primjerenom roku o njima očituju**".

U okviru GONG-ovog godišnjeg istraživanja o primjeni Zakona o pravu na pristup informacijama od strane tijela javne vlasti⁶, ispitana je provedba obveze tijela javne vlasti u čijoj je nadležnosti izrada nacrtu zakona i podzakonskih akata da objavljuju nacрте tih akata te omogućavaju građanima da se u primjerenom roku o njima očituju. GONG je pratio sve stupnjeve provedbe Kodeksa (informiranje, savjetovanje, uključivanje i partnerstvo) u svim ministarstvima, svim uredima Vlade i Sabora.

Rezultati za prvo polugodište 2012. pokazali su da je od 159 praćenih nacrtu propisa, 58 (36,5%) nacrtu bilo u proceduri savjetovanja ili je savjetovanje okončano, što predstavlja pomak od 20% u odnosu na prijašnje godine. Primjerice, u 2011. godini praćeno je 175 nacrtu propisa, a 29 (16,6%) nacrtu je bilo u procesu savjetovanja sa zainteresiranom javnosti. Unatoč ostvarenom pomaku nabolje, postoji veliki prostor za napredak, budući da je i dalje čak 2/3 odluka doneseno bez postupka savjetovanja, što ni u kom slučaju ne predstavlja dosljednu primjenu Kodeksa.

Otvorenost Vlade prema medijima

Važan dio transparentnosti rada Vlade je otvorenost i dostupnost Vlade medijima koji na određeni način predstavljaju glas javnosti koji informira građane, ali i propituje Vladin rad.

GONG je u svom prošlom izvještaju pozvao novinare da izraze svoje mišljenje o transparentnosti rada Vlade i odnosa prema medijima putem anonimne ankete, a za potrebe ovog izvještaja korištena je metoda polustrukturiranog intervjua sa šest novinara koji prate rad Vlade. Novinari su odabrani iz različitih vrsta medija (javna i privatna televizija, tisak i portali) zbog različite dinamike rada i potreba

⁶ Istraživanje provedbe Zakona o pravu na pristup informacijama studeni 2011. g. – rujan 2012. g. dostupno na <http://www.gong.hr/news.aspx?newsID=3967&pageID=1>

samih medija. Osim s novinarima, polustrukturirani intervju obavljen je i s Ivanom Grljak, glasnogovornicom Vlade.

Intervjui su obavljani u vrijeme kada je Hrvatsko novinarsko društvo (HND) aktualiziralo (ne)otvorenost nove Vlade prema medijima, naznačujući da unatoč činjenici da je Vlada Zorana Milanovića otvorenija prema javnosti od prethodnih vlada, to još uvijek nije dovoljno te da postoji veliki prostor za poboljšanje otvorenosti Vlade prema medijima. HND je na konferenciji za medije u srpnju 2012., na kojoj su nazočili i predstavnici GONG-a i TIH-a, pozvao Vladu, a posebno premijera, da se dodatno otvori prema svim akreditiranim novinarima i uvede redovite konferencije za novinare. Naglašeno je da mediji moraju imati mogućnosti otvoreno postavljati pitanja i potpitanja predsjedniku Vlade i ostalim članovima Vlade.⁷

Većina novinara s kojima su obavljani intervjui u sklopu ovog istraživanja navodi kako **postoji pomak u otvorenosti rada Vlade, ali i to da i dalje postoji značajan prostor za napredak, posebice u otvorenosti prema medijima i mogućnosti medija da u primjerenim uvjetima postavljaju izravna pitanja predsjedniku Vlade i ostalim članovima Vlade.**

S obzirom na aktualnu praksu obraćanja medijima, novinari su prisiljeni čekati ispred zgrade Vlade u neprimjerenim uvjetima kako bi dobili izjavu, ton i sliku nekog od ministara, što je prilično neizvjesno i ovisi o volji pojedinog ministra. Kako većina novinara navodi, to je jedini način da dobiju odgovor i to bez mogućnosti ulaska u dubinu ili srž problema.

Većina intervjuiranih novinara smatra kako se **problem nemogućnosti postavljanja izravnih pitanja predsjedniku Vlade ili ministrima može riješiti uvođenjem redovitih konferencija za medije nakon sjednica Vlade.** U primjerenim uvjetima konferencija za medije, novinari bi imali priliku postavljati kvalitetnija i dubinska pitanja i potpitanja ministrima vezano za pojedine teme koje su se raspravljale na sjednicama Vlade. Dodatno, predsjednik Vlade ne mora biti na konferenciji za medije nakon svake sjednice Vlade nego bi bilo dovoljno održavanje mjesečnih konferencija za medije s predsjednikom Vlade koje se mogu i uživo prenositi. Ekskluzivni televizijski i novinski intervjui, zatvoreni brifinzi s novinarima i sporadične izjave nositelja izvršne vlasti ne mogu sadržajno ni funkcionalno zamijeniti konferencije za medije, ističe većina novinara.

Nadalje, većina intervjuiranih novinara ističe da bi redovito održavanje konferencija za medije predstavljalo doseganje određenih demokratskih standarda i **omogućilo jednak pristup svih akreditiranih novinara predsjedniku i članovima Vlade.** Podsjećamo da je ova praksa nastavak prakse prethodne vlade što predstavlja korak unatrag u odnosu na redovite sjednice Vlade sazivane tijekom prve koalicijske Vlade premijera Račana.

Nakon svake sjednice **održavaju se dva do tri ad hoc brifinga s ministrima** na kojima ministri poblize pojašnjavaju novinarima određenu tematiku. Međutim, novinari ne znaju unaprijed s kojim ministrom će se organizirati brifing pa nemaju dovoljno vremena za kvalitetnu pripremu za postavljanje pitanja na brifingu. Većina intervjuiranih novinara predlaže sustavnije organiziranje brifinga s najavom teme i ministara nekoliko dana unaprijed.

Novinari nemaju značajnijih zamjerki na rad glasnogovornice Vlade Ivane Grljak. Suradnju s glasnogovornicom ocjenjuju vrlo korektnom, glasnogovornica je dostupna, no često ne može osigurati

⁷ <http://www.hnd.hr/hr/najnovije/show/65481/>

osobe koje bi odgovorile na neka od pitanja novinara. Većina novinara smatra glasnogovorničku funkciju formalnom, te smatraju da strateške komunikacije u Vladi imaju daleko značajniju ulogu.

Primjerice, veći dio novinara smatra da **otvorenost Vlade, tj. ministara i predsjednika Vlade prema medijima ovisi u većem dijelu o osobnim kontaktima nego o sustavnom pristupu**. Na politički osjetljivija pitanja poput primjerice stavova o davanju ostavki teže se dolazi do odgovora. Dio novinara stječe dojam da određene informacije i gostovanja ministara i/ili predsjednika Vlade u određenim medijima lakše dobiju mediji koji manje kritički prate rad Vlade, tj. da postoje povlašteni mediji koji lakše dolaze do informacija. Manji dio novinara smatra da svi akreditirani novinari ne moraju imati isti tretman kod Vlade.

Gotovi svi novinari se slažu da se **novinari trebaju bolje educirati o područjima koja prate jer često pojedini novinari ne znaju postaviti prava pitanja pa se ponekad teško određuju gdje je granica između senzacionalizma i ozbiljnog novinarstva**. Stav većine novinara je da bi trebalo **problematizirati odluke i rezultate odluka, a ne samo „loviti“ ministre, tj. vrlo često se prati samo dojam, a ne ocjena politike**.

Novinari uglavnom smatraju da je dostupnost informacija na internetskim stranicama bolja nego ranije, posebice u dijelu objavljivanja dnevnih redova sa zatvorenih sjednica. Međutim, problem i dalje predstavlja kasna objava dokumenata za sjednicu Vlade jer se novinari ne mogu pripremiti za praćenje sjednica. Manji broj novinara navodi kako materijale dobiju na vrijeme, a da se materijali mogu dobiti 2-3 dana prije ako se posebno zamoli Ured za odnose s javnošću.

Zatraženi da navedu 3 ministra/ministrice od kojih su u prvom polugodištu 2012. godine najlakše dobivali tražene informacije, novinari su najčešće navodili **Ranka Ostojića, ministra unutarnjih poslova, Rajka Ostojića, ministra zdravstva, a zatim slijede Slavko Linić, ministar financija, Mirando Mrsić, ministar rada i mirovinskog sustava, Arsen Bauk, ministar uprave i Željko Jovanović, ministar znanosti, obrazovanja i sporta**.

Zatraženi da navedu 3 ministra/ministrice od kojih su u prvom polugodištu 2012. godine najteže dobivali tražene informacije, najčešći odgovori su bili **Radimir Čačić, prvi potpredsjednik Vlade i ministar gospodarstva, Ivan Vrdoljak, ministar graditeljstva i prostornog uređenja i Gordan Maras, ministar poduzetništva i obrta**.

Ivana Grljak, glasnogovornica Vlade, pojasnila je strukturu funkcioniranja Službe za odnose s javnošću te reorganizaciju Službe u odnosu na bivše Vlade koje nisu imale odjel za *online* komunikaciju. Služba je trenutno organizirana kroz tri odjela: odjel za medije, odjel za građane i odjel za *online* komunikaciju, a svi odjeli se međusobno koordiniraju.

Služba za odnose s javnošću konzultira se i koordinira s glasnogovornicima ministarstava, ali s obzirom na određeni broj novih glasnogovornika, potrebno je dodatno raditi na boljoj koordinaciji, kako navodi glasnogovornica.

Glasnogovornica ističe da savjetnica predsjednika Vlade za strateško komuniciranje izravno pridonosi boljoj koordinaciji Ureda i određivanju strateških smjernica te je od velike koristi za uspješan rad Ureda.

Nadalje, ističe kako je bitno da svaki novinar dobije traženu informaciju, te da svi mediji imaju jednak tretman. Predsjednik Vlade često je istupao o svim važnim temama. Ukoliko pojedini medij traži intervju s predsjednikom Vlade, mora poslati službeni zahtjev za intervju nakon čega se određuju prioritetai sukladno obvezama predsjednika Vlade.

Vlada će dodatno raditi na otvorenosti prema medijima i poboljšanju uvjeta za rad novinara, ističe glasnogovornica, što potkrepljuje i u posljednje vrijeme vrlo učestalim organiziranjem brifinga, prenošenjem sjednica Vlade na internetskoj stranici Vlade uživo, a planira se organiziranje i službenih izjava u zgradi Vlade.

ZAKLJUČAK

Nova Vlada je uvela pozitivne promjene u transparentnosti svog rada u odnosu na prethodne godine, kada smo ocijenili da se Vlada nije držala načela transparentnosti, ali i dalje postoje prostori za unaprjeđenje transparentnosti rada Vlade.

Objavljivanjem dnevnih redova zatvorenih sjednica Vlade, jačanjem transparentnosti i značajnim smanjenjem raspodjele sredstava iz proračunskih zaliha Vlada je na dobrom putu poštivanja principa dobre vladavine, transparentnosti i odgovornosti prema građanima.

Međutim, **navedeni pomaci u otvorenosti i transparentnosti rada Vlade ozbiljno mogu biti ugroženi slabijom razinom otvorenosti Vlade prema medijima kao glasu javnosti u smislu mogućnosti medija da u primjerenim uvjetima postavljaju izravna pitanja i potpitanja predsjedniku Vlade i ostalim članovima Vlade.**

Osnovni preduvjet za povećanje povjerenja građana u rad tijela javne vlasti i njihovo efikasno djelovanje, pa tako i u rad Vlade, je transparentnost njihova rada. **Odgovorne vlade unaprjeđuju transparentnost svog rada kako bi povećale povjerenje građana u rad tijela javne vlasti i kako bi odgovornim trošenjem javnih sredstava u konačnici smanjile prostor za korupciju.**

Bez povjerenja građana u tijela javne vlasti nema ni sudjelovanja građana i javnosti u donošenju odluka, što slabi kvalitetu donošenja i provođenja propisa. Samo informirana javnost može biti učinkovit demokratski mehanizam kontrole vlasti, a zadaća institucija u zrelih demokracijama je edukacija javnosti i što transparentnije informiranje o radu tijela javne vlasti.

PREPORUKE

Potrebno je pristupiti izmjenama Zakona o Vladi i Poslovnika Vlade Republike Hrvatske u cilju njihovih poboljšanja i uvođenja instrumenata koji bi jamčili još transparentniji rad Vlade:

- a) Potrebno je utvrditi jasne i objektivne kriterije za dodjelu sredstava iz proračunskih zaliha državnog proračuna te objavljivati odluke o dodjeli sredstava s jasnim obrazloženjima.**
- b) Na internetskim stranicama Vlade potrebno je radi novinara i šire javnosti nekoliko dana unaprijed objavljivati potpuni dnevni red sjednice.**

- c) Potrebno je propisati **kriterije za održavanje zatvorenih sjednica** uz navođenje razloga zatvorenosti sjednice, a potom i objave priopćenja s informacijama o temama i donesenim odlukama.
- d) Ukoliko postoji potreba za odlučivanjem o hitnim stvarima, potrebno je **jasno regulirati hitnost donošenja odluka**, tj. utvrditi kriterije kada se mogu održavati telefonske sjednice.
- e) Potrebno je **poboljšati komunikaciju s novinarima u smislu ravnopravnijeg pristupa medija te veće otvorenosti i dostupnosti predsjednika Vlade i ostalih članova Vlade medijima, u prvom redu putem uvođenja redovnog sazivanja konferencija za medije. Novinari bi trebali imati mogućnost u primjerenim uvjetima postavljati pitanja i potpitanja te kritički izvještavati o radu Vlade.**
- f) Dodatno informirati i uključivati zainteresiranu javnost u procese donošenja odluka kako bi se **dosljedno poštivao i provodio Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata.** Kodeks je potrebno pretvoriti u Zakon kako bi se kvalitetnije provodio ili izmijeniti Poslovnik Vlade Republike Hrvatske u smjeru da niti jedan propis ne može biti razmatran na sjednici Vlade ukoliko se uz prijedlog zakona i drugih propisa ne dostave izvješća o provedenom savjetovanju .